

Nomen Podstatná jména

Deklination Skloňování

Starke Deklination Silné skloňování

	jednotné číslo (singulár)			množné číslo (plurál)
	rod mužský (maskulinum)	rod střední (neutrum)	rod ženský (femininum)	všechny rody
1. pád/nominativ	der/ein Vater	das/ein Kind	die/eine Mutter	die/- Kinder
2. pád/genitiv	des/eines Vaters	des/eines Kindes	der/einer Mutter	der/(-) Kinder
3. pád/dativ	dem/einem Vater	dem/einem Kind	der/einer Mutter	den/- Kindern
4. pád/akuzativ	den/einen Vater	das/ein Kind	die/eine Mutter	die/- Kinder

Pád je v češtině vyjádřen koncovkou, v němčině členem. Ve dvou pádech však mají také německá podstatná jména koncovku: Podstatná jména mužského a středního rodu mají ve 2. pádě *-s* nebo *-es* a ve 3. pádě množného čísla se přidává *-n* (pokud množné číslo nekončí na *-s*, např: *in den Hotels*).

Negativartikel Záporné zájmeno (ve funkci členu)

Záporné zájmeno *kein, kein, keine* dává do záporu podstatné jméno s neurčitým členem nebo bez členu. Je odvozeno od neurčitého členu a má také stejnou funkci, proto se v němčině nazývá *Negativartikel* (záporný člen).

V jednotném čísle se skloňuje stejně jako neurčitý člen *ein, ein, eine*, v množném jako určitý člen *die*. Někdy se překládá pomocí slova *žádný, žádné, žádná*:

Ich habe keine Katze.

Nemám kočku.

Ich habe kein Geld.

Nemám (žádné) peníze.

Er möchte keine Computerspiele.

Nechce (žádné) počítačové hry.

Possessivartikel Přivlastňovací zájmeno (ve funkci členu)

Přivlastňovací zájmena se v němčině nazývají *Possessivartikel* (přivlastňovací členy), protože se skloňují jako členy a ve větě plní stejnou funkci.

Demonstrativartikel Ukazovací zájmeno (ve funkci členu)

Ukazovací zájmena *derselbe, dasselbe, dieselbe, dieselben* se užívají ve funkci členu, proto se v němčině nazývají *Demonstrativartikel* (ukazovací členy):

Ich wohne noch in demselben Haus wie früher.

Bydlím pořád v tom samém domě jako dříve.

Wortbildung bei Nomen Tvoření slov u podstatných jmen

Komposita Složená podstatná jména

Složená podstatná jména jsou tvořena různými částmi, např. přídavné jméno + podstatné jméno (*die Hochschule* vysoká škola), sloveso + podstatné jméno (*der Schreibtisch* psací stůl) nebo podstatné jméno + podstatné jméno (*die Fußgängerzone* pěší zóna). Poslední slovo ve složenině určuje její rod a skloňuje se. Hlavní přízvuk je vždy na přízvukně slabice prvního slova (*Fußgängerzone*).

Artikel Členy

Unbestimmter Artikel Člen neurčitý

Člen neurčitý *ein, ein, eine* používáme, když jde o osoby nebo věci dosud neznámé nebo blíže neurčené, zpravidla o nich mluvíme poprvé. Někdy má neurčitý člen význam *nějaký, nějaké, nějaká*, jindy nahrazuje číslovku „eins“ = *jeden, jedno, jedna*:

Da ist ein Festival. *Tam je (nějaký) festival.*
Ich nehme eine Cola. *Dám si (jednu) colu.*

Bestimmter Artikel Člen určitý

Člen určitý *der, das, die* používáme, jestliže na nějakou věc ukazujeme nebo odkazujeme:

Isst du noch die Bratwurst? *Sníš/Dáš si ještě tu klobásu?*

Nullartikel Nulový člen

V některých ustálených spojeních, u podstatných jmen látkových, vlastních jmen, názvů povolání (ve spojení se slovesem *sein* nebo *werden*) a u názvů měst/obcí a většiny zemí se člen neužívá, proto se nazývá *Nullartikel* (nulový člen):

Trinkst du Kaffee? *Piješ kávu?*
Meine Tante ist Künstlerin. *Moje teta je umělkyně.*

Komparation Stupňování

Komparativ und Superlativ bei Adjektiven im Prädikat und bei Adverbien

2. a 3. stupeň přídavných jmen v přísudku a u příslovcí

Stupňovaná přídavná jména v přísudku (ve spojení se slovesem *sein*) a příslovce se nesklonují, např.:

Das Leben in der Stadt ist schön. *Život ve městě je pěkný.*
schöner als auf dem Land. *hezčí než na venkově.*
am schönsten. *nejhezčí.*

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň
schön	pěkný, hezký	schöner am schönsten

Wortbildung bei Adjektiven Tvoření slov u přídavných jmen

Adjektive mit dem Präfix un- Přídavná jména s předponou un-

Předpona *un-* změni význam přídavného jména na opačný (většinou negativní) význam:

wichtig	důležitý	≠	unwichtig	nedůležitý
praktisch	praktický	≠	unpraktisch	nepraktický
günstig	výhodný	≠	ungünstig	nevýhodný

Dávej pozor na přízvuk: je vždy na předponě *un-*: *uncool, unwichtig, unsinnig...*

Adjektive mit den Suffixen -voll und -los Přídavná jména s příponami -voll a -los

Přípony mají svůj význam a pomohou ti odhadnout, co jednotlivá přídavná jména znamenají:
-voll = mit *s/se*, *-los* = ohne *bez*

Pronomen *Zájmena*

Personalpronomen *Osobní zájmena*

Osobní zájmena nahrazují podstatná jména s určitým členem nebo osoby.

	jednotné číslo (singulár)					množné číslo (plurál)		
1. pád/nominativ	ich	du	er	es	sie	wir	ihr	sie/Sie
3. pád/dativ	mir	dir	ihm	ihm	ihr	uns	euch	ihnen/Ihnen
4. pád/akuzativ	mich	dich	ihn	es	sie	uns	euch	sie/Sie

2. pád osobních zájmen není uveden, protože se běžně neužívá.

Reflexivpronomen *Zvratná zájmena*

Zvratná slovesa se používají se zvratným zájmenem *sich*. Stejně jako v češtině rozlišujeme zvratné zájmeno ve 3. pádě, např. *sich etwas wünschen* (přát si něco) a ve 4. pádě, např. *sich freuen* (těšit se). Při časování sloves se zájmeno *sich* na rozdíl od češtiny mění podle osoby:

	jednotné číslo (singulár)					množné číslo (plurál)		
	ich	du	er	es	sie	wir	ihr	sie/Sie
3. pád/dativ	mir	dir	sich	sich	sich	uns	euch	sich
4. pád/akuzativ	mich	dich	sich	sich	sich	uns	euch	sich

Relativpronomen *Vztažná zájmena*

Vztažná zájmena *der, das, die* (který, které, která) uvozují vztažné věty, ve kterých je blíže charakterizováno podstatné jméno, ke kterému se zájmeno vztahuje.

	rod mužský (m)	rod střední (n)	rod ženský (f)	množné číslo (pl)
1. pád/nominativ	der	das	die	die
2. pád/genitiv	dessen	dessen	deren	deren
3. pád/dativ	dem	dem	der	denen
4. pád/akuzativ	den	das	die	die

Vztažná zájmena se skloňují jako určitý člen. Výjimku tvoří 2. pád (určitý člen *des/der + (s)en*): *dessen, deren* a 3. pád množného čísla (určitý člen *den + en*): *denen*.

Indefinit-, Possessiv- und Negativpronomen *Neurčitá, přivlastňovací a záporná zájmena*

	rod mužský (m)	rod střední (n)	rod ženský (f)	množné číslo (pl)
1. pád/nom. Ist/Sind das ...?	{ein Reiseführer} einer/meiner/keiner	{ein Taschenmesser} eins/meins/keins	{eine Europakarte} eine/meine/keine	{Spielkarten} welche/meine/keine
3. pád/dat. mit ...	{einem Reiseführer} einem/meinem/keinem	{einem Taschenmesser} einem/meinem/keinem	{einer Europakarte} einer/meiner/keiner	{Spielkarten} welchen/meinen/keinen
4. pád/ak. Hast du ...?	{einen Reiseführer} einen/meinen/keinen	{ein Taschenmesser} eins/meins/keins	{eine Europakarte} eine/meine/keine	{Spielkarten} welche/meine/keine

Indefinitpronomen *irgend-* Neurčitá zájmena *irgend-*

Neurčitá zájmena vznikají spojením *irgend-* s tázacími zájmeny/příslivci nebo s neurčitými členy a zájmeny. Předpona *irgend-* vyjadřuje, že přesné informace nejsou důležité nebo jsou neznámé.

irgend- + Fragewort *irgend-* + tázací zájmeno/příslivce

<i>irgendwer</i> (= <i>irgendjemand</i>)	<i>někdo/kdokoli</i>	<i>irgendwo</i> <i>irgendwann</i>	<i>někde/kdekoli</i> <i>někdy/kdykoli</i>
--	----------------------	--------------------------------------	--

Verben Slovesa

Perfekt *Perfektum*

U většiny sloves se v běžné komunikaci pro vyjádření minulosti používá perfektnum. Pomocí perfekta je dáván důraz na ukončení a na výsledek děje (*perfectum* = *ukončenost děje*), např.:

In der Nacht hat es geschneit.   *V noci sněžilo.*
Wir haben 1:0 gewonnen.   *Vyhráli jsme 1:0.*

Perfektum se skládá ze dvou částí: určitého tvaru pomocného slovesa (*haben* nebo *sein*) a příčestí minulého.

Partizip II *Příčestí minulé*

Příčestí minulé se tvoří z kmene slovesa. U **pravidelných sloves** má předponu *ge-* a příponu *-t* nebo *-et*, např.:

wandern   Wir sind viel **gewandert**.   *Chodili/y jsme hodně na pěší túry.*

Slovesa s příponou *-ieren* nemají v příčestí minulém předponu *ge-*, např.:

telefonieren   Sie hat lange telefoniert.   *Telefonovala dlouho.*

Příčestí minulé **nepravidelných sloves** končí na *-en*. Často se u nich mění i kmen, např.:

gehen   Wohin bist du **gegangen**?   *Kam jsi šel/šla?*

Takzvaná **smíšená slovesa** mají v příčestí minulém koncovku *-t* jako pravidelná slovesa, ale změnu v kmeni jako nepravidelná slovesa, např.:

denken   Ich habe **gedacht**, er kommt nicht mehr.   *Myslel/a jsem, že už nepřijde.*

Präteritum *Préteritum*

Většinou o tom, co se odehrálo v minulosti, vyprávíme v perfektnu, protože chceme zdůraznit výsledek toho, co se stalo. U některých sloves se však v určitých situacích i v ústním vyprávění používá préteritum. Jsou to slovesa, která zdůrazňují průběh děje nebo vyjadřují stav (préteritum = průběh děje). Např.:

Klara **meinte**, wir müssen unbedingt dahin.   *Klára říkala, že tam určitě musíme.*
Gestern **ging** es mir nicht gut.   *Včera mi nebylo dobře.*

Plusquamperfekt *Plusquamperfektum*

Plusquamperfektum se používá k vyjádření časové posloupnosti, když se jeden děj minulý odehrál před jiným dějem minulým (plus-quam-perfektum = víc než minulost).

Plusquamperfektum se tvoří pomocí pomocného slovesa *haben* nebo *sein* v préteritu + příčestí minulého:

Jemand **hatte** die Kellertür **geschlossen**. *Někdo dveře do sklepa zavřel.*

Als ich durch das Kellerfenster **hinausgeklettert war**, habe ich wieder die Stimme gehört.

Když jsem vyšplhal/a sklepním oknem, zase jsem ten hlas uslyšel/a.

Futur I *Futurum I*

V němčině se na rozdíl od češtiny pro vyjádření budoucnosti většinou používá přítomný čas:

Ich freue mich auf dich. *Budu se na tebe těšit.*

Gramatické futurum I se tvoří pomocí pomocného slovesa *werden* + infinitivu plnovýznamového slovesa:

Du wirst ihn bald wiedersehen. *Brzy ho uvidíš.*

Pomocí futura I se vyjadřují **plány do budoucna**:

Morgen **werde** ich mein Zimmer **aufräumen**. = Morgen will ich mein Zimmer aufräumen.

Konjunktiv II *Konjunktiv II*

Konjunktiv II (podmiňovací způsob) je jeden ze tří slovesných způsobů: indikativ (způsob oznamovací), imperativ (způsob rozkazovací) a konjunktiv (způsob podmiňovací):

Indikativ Seit zwölf Jahren **lernt** er Englisch.

Už dvanáct let se učí anglicky.

Imperativ **Kauf** dir doch ein Wörterbuch!

Tak si kup slovník!

Konjunktiv Ich **würde** gern im Zoo **arbeiten**. Das **wäre** interessant.

Rád/a bych pracoval/a v zoo. To by bylo zajímavé.

Passiv *Trpný rod*

Stejně jako v češtině rozlišujeme v němčině mezi aktivem (rod činný) a pasivem (rod trpný):

Aktiv: Seit zwei Monaten **renoviert** die Firma Meyer unsere Schule.

Firma Meyer už dva měsíce rekonstruuje naši školu.

Passiv: Unsere Schule **wird** seit zwei Monaten **renoviert**.

Naše škola se už dva měsíce rekonstruuje.

V aktivních větách je uveden děj i osoba, která je jeho původcem (*die Firma Meyer*). V pasivních větách bývá uveden jen děj, protože osoba není důležitá nebo není známá. V němčině se trpný rod používá mnohem častěji než v češtině.

Adverbien *Příslovce*

Frageadverbien *Příslovce tázací*

Tázací příslovce uvozují doplňovací otázky. Tady jsou některé příklady ze 3. dílu učebnice:

Wann? Wann kommst du? – Nächste Woche.

Kdy přijdeš/přijedeš? – Příští týden.

Präpositionen *Předložky*

Präpositionen mit dem Dativ *Předložky se 3. pádem/dativem*

Předložky *aus*, *bei*, *mit*, *nach*, *von*, *zu*, *aufßer*, *seit* a *gegenüber* se pojí vždy se 3. pádem:

aus Der Arzt kommt aus der Slowakei. *Ten lékař pochází ze Slovenska.*

Die Vase ist aus Glas. *Ta váza je ze skla.*

bei Ich bin beim Arzt. *Jsem u lékaře.*

Präpositionen mit dem Akkusativ *Předložky se 4. pádem/akuzativem*

Předložky *durch, für, gegen, ohne, um* se pojí vždy se 4. pádem:

durch	Er geht durch den Wald.	<i>Jde lesem.</i>
für	Das Geschenk ist für dich.	<i>Ten dárek je pro tebe.</i>
gegen	Wir spielen gegen die Schweiz. Ich habe nichts gegen dich.	<i>Hrajeme proti Švýcarsku. Nic proti tobě nemám.</i>
ohne	Ich komme ohne meine Schwester.	<i>Přijdu bez sestry.</i>
um	Diana kümmert sich um die Pferde.	<i>Diana se stará o koně.</i>

Wechselpräpositionen *Předložky místa se 3. a 4. pádem/dativem a akuzativem*

Předložky místa *auf, an, in, über, unter, vor, hinter, zwischen* a *neben* se pojí podle situace buď se 3., nebo 4. pádem.

V odpovědi na otázku *wo?* (kde?) následuje po předložkách místa 3. pád:

Der Fernseher **steht auf dem** Tisch. *Televizor stojí na stole.*

V odpovědi na otázku *wohin?* (kam?) následuje po předložkách místa 4. pád:

Paul **stellt** den Fernseher **auf den** Tisch. *Paul dá (položí) televizor na stůl.*

(Rykalová 2019, 218-232)